

NORGES HØYESTERETT

Den 23. september 2024 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Matheson, Falkanger og Stenvik i

HR-2024-1695-U, (sak nr. 24-137784STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Bernt Heiberg
v/advokatfullmektig Thea Haugen Jansen)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Marie Neergaard Blix)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder elektronisk kontroll av besøksforbud, jf. straffeprosessloven § 222 g.
- (2) A ble ved Borgarting lagmannsretts dom 18. februar 2021 dømt til syv års fengsel for blant annet voldtekt og mishandling i nære relasjoner. Han ble også ilagt kontaktforbud overfor fornærmede, B, i fem år, jf. straffeloven § 57.
- (3) Kommisjonen for gjenopptakelse av straffesaker besluttet 26. juni 2024 at straffesaken skulle gjenåpnes for straffutmålingen. På bakgrunn av gjenåpningen ble A løslatt 5. juli 2024.
- (4) Påtalemyndigheten besluttet 5. juli 2024 å ilegge A besøksforbud overfor B i ett år, jf. straffeprosessloven § 222 a. Samme dag ble det med hjemmel i straffeprosessloven § 222 g første ledd tredje punktum besluttet elektronisk kontroll av besøksforbudet frem til 5. oktober 2024. Påtalemyndigheten traff 9. juli 2024 en ny beslutning som endret forbudssonen for den elektroniske kontrollen.
- (5) A samtykket til besøksforbudet, men ikke til elektronisk kontroll. Påtalemyndigheten brakte saken inn for retten.
- (6) Oslo tingrett avsa 14. august 2024 kjennelse med slik slutning:
«Begjæringen om besøksforbud med elektronisk kontroll tas ikke til følge.»
- (7) Påtalemyndigheten anket kjennelsen og begjærte oppsettende virkning. Tingretten tok begjæringen til følge.

(8) Borgarting lagmannsrett avsa 23. august 2024 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1996, ilegges slik elektronisk kontroll inntil noe annet bestemmes av retten eller påtalemyndigheten:

oppholdsforbud med elektronisk kontroll, ved at han må holde seg utenfor en forbudssone dannet av kartkoordinatene

000 000000.00 0000000.00,

000 000000.00 0000000.00,

000 000000.00 0000000.00,

000 000000.00 0000000.00,

000 000000.00 0000000.00,

000 000000.00 0000000.00

Forbudet gjelder for 3 - tre - måneder fra 5. juli 2024 til 5. oktober 2024.

Siktede ilegges elektronisk kontroll i hele perioden.

Overholdelse av forbudet kontrolleres elektronisk, jf. straffeloven § 57.»

(9) Lagmannsretten henviste i slutningen til straffeloven § 57 om kontaktforbud. Det fremgår imidlertid av kjennelsen at den elektroniske kontrollen ilegges etter straffeprosessloven § 222 g og gjelder besøksforbudet etter straffeprosessloven § 222 a.

(10) A har anket til Høyesterett og gjør i hovedsak gjeldende:

(11) Lagmannsretten har bygget på at A var ilagt besøksforbud overfor B før rettssaken i straffesaken. Dette er i strid med vitterlige kjensgjerninger og utgjør en saksbehandlingsfeil som kan ha virket inn på kjennelsens innhold. Videre er kjennelsesgrunnene mangelfulle ettersom bevisbedømmelsen ikke er tilstrekkelig begrunnet. Det er dessuten i strid med Grunnloven § 97 å legge vekt på omstendigheter som fant sted før straffeprosessloven § 222 g trådte i kraft. I alle tilfeller er det en feil at lagmannsretten ikke vurderte tilbakevirkningsforbudet.

(12) A har lagt ned slik påstand:

«Lagmannsrettens kjennelse oppheves.»

(13) *Påtalemyndigheten* har inngitt merknader og gjør i hovedsak gjeldende:

(14) Det er riktig at A ikke var ilagt besøksforbud før rettssaken i straffesaken. Lagmannsretten har følgelig lagt vekt på et uriktig faktum. Dette er en saksbehandlingsfeil som kan ha innvirket på kjennelsens innhold. For øvrig er kjennelsesgrunnene ikke mangelfulle, og beslutningen om elektronisk kontroll strider ikke mot Grunnloven § 97. Høyesteretts ankeutvalg kan treffe realitetsavgjørelse fremfor å oppheve lagmannsrettens kjennelse.

(15) Påtalemyndigheten har ikke lagt ned påstand.

(16) *Høyesteretts ankeutvalg* kan bare prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolkning, jf. straffeprosessloven § 388 første ledd. Når det gjelder forholdet til Grunnloven og Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK), kan ankeutvalget også prøve den konkrete rettsanvendelsen, men ikke lagmannsrettens bevisbedømmelse.

- (17) Under drøftelsen av om det er sterk grad av sannsynlighetsovervekt for at A uten elektronisk kontroll vil begå en straffbar handling mot en annen person i den aktuelle perioden, skriver lagmannsretten:
- «Lagmannsretten viser videre til Bs forklaring om at A tidligere hadde oppsøkt hennes familie da han hadde besøksforbud. Lagmannsretten oppfatter at det var før rettssaken, men det viser likevel at besøksforbud ikke er tilstrekkelig for å få A fra å kontakte B.»
- (18) Ankeutvalget kan ikke prøve lagmannsrettens bevisbedømmelse, men det følger av rettspraksis at når lagmannsretten legger til grunn faktiske forhold i strid med vitterlige kjensgjerninger eller som av andre grunner klart og uomtvistelig er uriktig, er dette å anse som en saksbehandlingsfeil, jf. blant annet Rt-2010-653, Rt-2011-907, Rt-2014-1166 og HR-2018-1603-U.
- (19) Som nevnt har påtalemyndigheten bekreftet at A ikke var ilagt besøksforbud før rettssaken. Utvalget legger derfor til grunn at lagmannsretten har bygget på et faktum som uomtvistelig og vitterlig er uriktig, og at dette utgjør en saksbehandlingsfeil.
- (20) Feilen knytter seg til et av flere momenter som inngår i lagmannsrettens vurdering av vilkåret «antas påkrevd» i straffeprosessloven § 222 g første ledd tredje punktum. Etter utvalgets syn må det likevel legges til grunn at feilen kan ha virket inn på kjennelsens innhold, jf. straffeprosessloven § 385 tredje ledd første punktum, jf. § 343 første ledd. Som det fremgår av blant annet Rt-2010-655 avsnitt 28, er det tilstrekkelig at det er en rimelig mulighet for at feilen har hatt betydning.
- (21) Utvalget er etter dette kommet til at lagmannsrettens kjennelse må oppheves.
- (22) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Wilhelm Matheson
(sign.)

Are Stenvik
(sign.)